

Tamamlayıcı Tıp Onayı ve
Güvenli Kullanım Önerileriyle

A'dan Z'ye

**TIBBİ
YAĞLAR**

ve

**AROMATİK
SULAR**

hayykitap

Prof. Dr. L. Ömür Demirezer
Prof. Dr. Tayfun Ersöz
Prof. Dr. İclal Saraçoğlu
Prof. Dr. Bilge Şener
Prof. Dr. Ayşegül Köroğlu
Prof. Dr. Funda N. Yalçın

●
262
Tıbbi Yağ,
Yağlı Ürün ve
42 Aromatik Su ile
İlgili Merak Ettiginiz
Her Şey
●

Hayykitap - 810
Hayat Güzeldir - 99

A'DAN Z'YE TIBBİ YAĞLAR VE AROMATİK SULAR

Prof. Dr. L. Ömür Demirezer

Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı 06100 Sıhbiye/Ankara

Prof. Dr. Tayfun Ersöz

Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. İclal Saraçoğlu

Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı 06100 Sıhbiye/Ankara

Prof. Dr. Bilge Şener

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Ayşegül Köroğlu

*Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Botanik Anabilim Dalı 06100 Tandoğan/Ankara
Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Botanik Anabilim Dalı
03200 Afyonkarahisar*

Prof. Dr. Funda N. Yalçın

Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı 06100 Sıhbiye/Ankara

Hayykitap Sağlık Yayın Yönetmeni: Nihal Doğan
Kapak Tasarımı: Ravza Kızıltuğ
Sayfa Tasarımı: Turgut Kasay

ISBN: 978-625-7685-15-3

1. Baskı: İstanbul, Şubat 2021

Baskı: Yıkılmazlar Basım Yay. Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - İstanbul
Sertika No: 45464 Tel: 0212 630 64 73

Hayykitap

Zeytinoğlu Cad. Şehit Erdoğan İban Sk.
No: 36 Akatlar, Beşiktaş 34335 İstanbul
Tel: 0212 352 00 50 Faks: 0212 352 00 51
info@hayykitap.com
www.hayykitap.com
facebook.com/hayykitap
twitter.com/hayykitap
instagram.com/hayykitap
Sertifika No: 12408

© Bu kitabın tüm hakları Hayygrup Yayıncılık A.Ş.'ye aittir.
Yayınevimizden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz,
hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

**Tamamlayıcı Tıp Onayı ve
Güvenli Kullanım Önerileriyle**

A'dan Z'ye

TIBBİ YAĞLAR

ve

AROMATİK SULAR

Prof. Dr. L. Ömür Demirezer

Prof. Dr. Tayfun Ersöz

Prof. Dr. İclal Saraçoğlu

Prof. Dr. Bilge Şener

Prof. Dr. Ayşegül Köroğlu

Prof. Dr. Funda N. Yalçın

*Bu kitapta sunulan bilgiler, tıbbi olarak kullanılan yağların ve
aromatik suların kullanılışları hakkında bilgi vermek içindir.
Herhangi bir hastalığın teşhisi ve tedavisi için bir hekime başvurulmalıdır.
Bu ürünlerin güvenli uygulaması okurun sorumluluğundadır.*

Yazarlar

Prof. Dr. L. Ömür Demirezer

1979 yılında Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun oldu. 1985 yılında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans, 1991 yılında J.W. Goethe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Biyoloji dalında doktora derecelerini aldı. Tekrar Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı'na dönerek 1992 yılında yardımcı doçent, 1994 yılında doçent, 2002 yılında profesör oldu. 2003-2009 yılları arasında H.Ü.E.F. Farmakognozi Anabilim Dalı başkanı olarak, 2010-2013 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi dekanı olarak görev yaptı. 1999-2000 yılları arasında Leipzig Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde konuk öğretim üyeliği, 2010-2013 yılları arasında Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürün İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu üyeliği, 2013-2018 yılları arasında İlaç Sanayii Teknik Komitesi üyeliği, 2015-2018 yılları arasında Türk Farmakopesi çalışma grubu üyeliği görevlerinde bulundu. 2011 yılından itibaren Avrupa Farmakopesi (EDQM) 13/B Uzmanlar grubu üyesidir. Ayrıca 2003-2018 yılları arasında Farmakognozi ve Fitoterapi Derneği yönetim kurulu başkanlığı ve bilim kurulu üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Bilimsel çalışma alanı tıbbi bitkilerin etkileri ve ilaç adayı moleküllerin izolasyonu olarak özetlenebilir. Bu konularda yapılmış çalışmaları yurt içinde ve yurt dışında çeşitli bilimsel dergilerde yayınlanmıştır. Halen Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı öğretim üyesi ve Hacettepe Üniversitesi Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Araştırma ve Uygulama Merkezi (HÜGTAM) müdürü olarak görev yapmaktadır.

Hayykitap'tan Yayımlanan Kitapları

A'dan Z'ye Tıbbi Yağlar ve Aromatik Sular, Şubat 2021

Tıbbi Çay Reçeteleri, Mart 2020

A'dan Z'ye Tıbbi Bitkiler, Kasım 2019

Prof. Dr. Tayfun Ersöz

1980 yılında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun olmuş ve aynı yıl bu fakültenin Farmakognozi Anabilim Dalı'nda akademik yaşantısına başlamıştır. Tüm akademik aşamalarını bu anabilim dalında gerçekleştirmiş ve 2002 yılında profesör kadrosuna atanmıştır. Prof. Dr. Tayfun Ersöz, H.Ü. Eczacılık Fakültesi ve İnönü Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'ndeki akademik görevlerinin yanı sıra, H.Ü. Eczacılık Fakültesi Eczacılık Meslek Bilimleri Bölümü başkan yardımcılığı (2000-2003); Meslek Bilimleri Bölümü başkanlığı (2003-2006), H.Ü. Eczacılık Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi koordinatörlüğü (2008-2012) görevlerini de üstlenmiştir. 2010-2016 yılları arasında da T.C. Sağlık Bakanlığı Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu'nda üye olarak görev yapmıştır. 2003-2005 döneminde Farmakognozi ve Fitoterapi Derneği (FFD) yönetim kurulu üyeliği ve 2005-2007 döneminde denetleme kurulu üyeliği görevlerinde bulunmuş olup 2007-2018 yılları arasında bu derneğin bilim kurulunda ve 2015-2018 yılları arasında da yönetim kurulunda görev yapmıştır. Tıbbi bitkilerden etken madde izolasyonu, yapı tayini ile tıbbi bitkilerin etkilerinin incelenmesi başlıca bilimsel çalışma konuları arasında yer almaktadır. Prof. Dr. Tayfun Ersöz Mart 2016 tarihinde emekli olmuş, daha sonra 2016-2019 yılları arasında K.K.T.C. Lefke Avrupa Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. 2020 yılından itibaren Avrupa Bilimsel Fitoterapi Birliği (European Scientific Cooperative on Phytotherapy-ESCOP) Bilimsel Komitesi Danışman Editörler Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Hayykitap'tan Yayımlanan Kitapları

A'dan Z'ye Tıbbi Yağlar ve Aromatik Sular, Şubat 2021

A'dan Z'ye Tıbbi Bitkiler, Kasım 2019

Prof. Dr. İclal Saraçoğlu

1978 yılında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun olmuş, Farmakognozi Anabilim Dalı'nda 1982 yılında yüksek lisans, 1987 yılında ise doktora derecesini almıştır. 1990 yılında doçent, 1999 yılında ise profesör olmuştur. 1993-1995, 1997-1998 ve 2001 yıllarında Japonya "Nagoya City University, Faculty of Pharmaceutical Science" ta konuk öğretim üyesi olarak eğitime katkıda bulunmuş ve biyoteknoloji-moleküler biyoloji alanında araştırmalar yapmıştır. 2009-2012 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı başkanlığı görevini yürütmüştür. Fakülte, üniversite ve çeşitli bakanlıkların değişik kurul ve komisyonlarında görevleri bulunmaktadır. 2003-2018 yılları arasında Farmakognozi ve Fitoterapi Derneği'nin bilim kurulu üyesi, 2005-2015 yılları arasında da yönetim kurulu üyesi olarak görev almıştır. Bilimsel çalışma alanları, tıbbi bitkilerin taşıdığı etkili bileşiklerin izolasyonu, tanınması, yapı tayinleri ve bazı biyolojik etkilerinin araştırılması ile yeni doğal ilaç adayları moleküllerin bulunmasına yöneliktir. Bu konularda yapılmış çalışmaları yurt içinde ve dışında çeşitli bilimsel dergilerde yayınlanmıştır. Ulusal ve uluslararası pek çok bilimsel derginin yayın kurulu üyeliği ve hakemliğini yürütmektedir. Halen Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Hayykitap'tan Yayımlanan Kitapları

A'dan Z'ye Tıbbi Yağlar ve Aromatik Sular, Şubat 2021

A'dan Z'ye Tıbbi Bitkiler, Kasım 2019

Prof. Dr. Bilge Şener

1974 yılında Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden birincilikle mezun oldu. 1977 yılında Ankara Üniversitesi'nde farmakognozi alanında doktor unvanını aldı. 1981 yılında doçent ve 1987 yılında profesör oldu. 1982-2002, 2013-2016 yılları arasında kurucusu olduğu Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı'nın başkanı, 1987-1994 yılları arasında Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü müdür yardımcısı ve 1994-1997 yılları arasında Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi dekanı olarak görev yaptı. Ulusal ve uluslararası bilimsel organizasyon ve komisyonların başkanlık ve üyeliklerini, Avrupa Farmakopesi Türkiye delegasyonu, Sağlık Bakanlığı bilimsel danışma komisyonları üyeliği görevlerini de ifa etmiştir. Biyoaktif doğal bileşiklerin tespiti ile ilgili konularda ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış makaleleri, derlemeleri, ulusal ve uluslararası kuruluşların desteklediği projeleri, kongre bildirileri bulunmaktadır. Farmakognozi ve fitoterapi lisansüstü eğitim programlarını da sürdürmüştür. Çalışma alanları arasında bitkisel ilaçların ve nutrasötiklerin kalite kontrolleri ve bunlarla ilgili mevzuat konuları da yer almaktadır. Prof. Dr. Bilge Şener 23 Temmuz 2020 tarihinde emekli olmuştur.

Hayykitap'tan Yayımlanan Kitapları

A'dan Z'ye Tıbbi Yağlar ve Aromatik Sular, Şubat 2021

A'dan Z'ye Tıbbi Bitkiler, Kasım 2019

Prof. Dr. Ayşegül Köroğlu

04.07.1987'de Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun olup aynı yılın eylül ayında mezun olduğu fakültenin Farmakognozi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. 1989 yılında Farmakognozi Anabilim Dalı'nda uzman eczacı, 1996 yılında Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Botanik Anabilim Dalı'nda doktora dereceleri aldı. 1999 yılında aynı anabilim dalına yardımcı doçent olarak atandı. 2002'de üç ay süreyle King's College London'da (İngiltere) misafir araştırmacı olarak bulundu. 2005 yılında farmakognozi ve farmasötik botanik alanında doçent, 2010 yılında profesör oldu. Farmakognozi ve Fitoterapi Derneği'nin kuruluşundan itibaren dernek üyesidir; 2015-2018 yılları arasında yönetim kurulu ve bilim kurulu üyeliği yapmıştır. Bilimsel çalışma alanı başlıca tıbbi bitkilerin anatomik yapısı ve biyolojik etkileridir. Bu konularda yapılmış çalışmaları yurt içinde ve yurt dışında çeşitli bilimsel dergilerde yayımlanmıştır. 2011-2016 yıllarında Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu "Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler Danışma Komisyonu"nda üye olarak yer almıştır. 2015-2018 yılları arasında Türk Farmakopesi Doğal Ürünler Çalışma Grubu'nda görev yapmıştır. 2018 yılından itibaren Farmasötik Bilimler Ankara Derneği (FABAD) yönetim kurulu başkanıdır. Mart 2020'de İlaç Sanayii Teknik Komitesi YÖK temsilcisi olarak seçilmiştir. Halen Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Botanik Anabilim Dalı öğretim üyesi ve Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi kurucu dekanı olarak görev yapmaktadır.

Hayykitap'tan Yayımlanan Kitapları

A'dan Z'ye Tıbbi Yağlar ve Aromatik Sular, Şubat 2021

A'dan Z'ye Tıbbi Bitkiler, Kasım 2019

Prof. Dr. Funda N. Yalçın

1994 yılında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun oldu. 1996 yılında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans, 2002 yılında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde aynı dalda doktora dereceleri aldı. 1999-2000 yılları arasında 11 ay süre ile Utah Üniversitesi'nde (Salt Lake City-ABD) ziyaretçi araştırmacı olarak bulundu. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı'nda 2007 yılında doçent ve 2013 yılında profesör oldu. 2005 yılından itibaren Farmakognozi ve Fitoterapi Derneği yönetim kurulu üyesidir; 2015-2018 yılları arasında II. başkan olarak, 2018'den bu yana da sekreter olarak görev yapmaktadır. 2010 yılından bu yana Avrupa Bilimsel Fitoterapi Birliği-European Scientific Cooperative on Phytotherapy (ESCOP) Bilimsel Komite üyesi, 2016 yılından itibaren bu komitenin eş-sekreterliği görevini sürdürmektedir. 2010 yılından bu yana Hacettepe Üniversitesi MAGUM (Medisinal Kimya Araştırma ve Uygulama Merkezi) ve 2018 yılından itibaren Hacettepe Üniversitesi Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Araştırma ve Uygulama Merkezi (HÜGTAM) yönetim kurulu üyesidir. Bilimsel çalışma alanı tıbbi bitkilerin etkileri ve ilaç adayı moleküllerin izolasyonu olarak özetlenebilir. Ağustos 2016'dan itibaren Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı başkanı olarak görev yapmaktadır.

Hayykitap'tan Yayımlanan Kitapları

A'dan Z'ye Tıbbi Yağlar ve Aromatik Sular, Şubat 2021

A'dan Z'ye Tıbbi Bitkiler, Kasım 2019

İçindekiler

Önsöz.....	23
Genel Tanımlar	25
Özel Notlar.....	26
BİRİNCİ BÖLÜM: UÇUCU YAĞLAR.....	29
Uçucu Yağ Nedir, Nasıl Elde Edilir?	31
Uçucu Yağ Elde Ediliş Yöntemleri.....	33
Uçucu Yağlar İle İlgili Uyarılar.....	35
Acem Kimyonu Uçucu Yağı.....	36
Acı Badem Uçucu Yağı.....	38
Adi Ardiç Uçucu Yağı.....	40
Akgünlük Uçucu Yağı.....	42
Amber Uçucu Yağı.....	44
Amiris Uçucu Yağı	46
Anason Uçucu Yağı	47
Atlas Sediri Uçucu Yağı.....	49
Bahçe Nanesi Uçucu Yağı.....	51
Bal Mersini Uçucu Yağı.....	54
Bergamot Uçucu Yağı.....	56
Beyaz Kâfur Uçucu Yağı.....	58
Biberiye Uçucu Yağı.....	60
Boldo Uçucu Yağı	62
Civanperçemi Uçucu Yağı.....	64
Çay Ağacı Uçucu Yağı	66
Çin Ağlayan Servisi Odunu Uçucu Yağı.....	69
Çin Tarçını Kabuğu Uçucu Yağı.....	71
Dağ Çamı Uçucu Yağı	74
Davana Uçucu Yağı.....	76
Defne Uçucu Yağı	78
Dereotu Uçucu Yağı	79
Dulavratotu Uçucu Yağı	81
Elemi Uçucu Yağı	83
Fesleğen Uçucu Yağı.....	85

Fransız Lavantası (Lavandin) Uçucu Yağı.....	87
Galbanum Uçucu Yağı.....	89
Gandi Uçucu Yağı.....	91
Gardenya Uçucu Yağı.....	92
Greyfurt Uçucu Yağı.....	94
Guayak Odunu Uçucu Yağı.....	96
Gül Ağacı Uçucu Yağı.....	98
Hanımeli Uçucu Yağı.....	100
Hardal Uçucu Yağı.....	102
Havuç Meyvesi Uçucu Yağı.....	104
Hint Sümbülü Uçucu Yağı.....	106
Huş Uçucu Yağı.....	108
Ihlamur Çiçeği Uçucu Yağı.....	110
Isparta Gülü Uçucu Yağı.....	112
Itir Uçucu Yağı.....	114
İğde Çiçeği Uçucu Yağı.....	116
İngiliz Lavantası Uçucu Yağı.....	118
İngiliz Nanesi Uçucu Yağı.....	120
İnula Uçucu Yağı.....	124
Japon Nanesi Uçucu Yağı.....	126
Kâfur (Ravintsara) Uçucu Yağı.....	128
Kâfur Odunu Uçucu Yağı.....	130
Kajepüt Uçucu Yağı.....	132
Kakule Uçucu Yağı.....	134
Kanuka Uçucu Yağı.....	135
Karabiber Uçucu Yağı.....	138
Karanfil Tomurcuğu Uçucu Yağı.....	140
Kebabiye Uçucu Yağı.....	142
Kedinanesi Uçucu Yağı.....	144
Kediotu Uçucu Yağı.....	146
Kekik Uçucu Yağı.....	148
Kereviz Meyvesi Uçucu Yağı.....	151
Kışyeşili Uçucu Yağı.....	153
Kimyon Uçucu Yağı.....	155
Kışniş Uçucu Yağı.....	157
Kopaiba Balsamı Uçucu Yağı.....	159
Küçük Hindistan Cevizi (Besbase, Muskat) Uçucu Yağı.....	160
Küçük Kadife Çiçeği Uçucu Yağı.....	162

Tıbbi bitkiler ve bu bitkilerden elde edilen ürünler (tıbbi yağlar, reçineler, balsamlar, yağ taşıyan bitkilerden hareketle hazırlanan aromatik sular, maseratlar ve anflorajlar) ile yapılan uygulamalar, insanlığın oluşturduğu bilinen en eski tedavi yöntemleridir. Binlerce yıldır denenmiş sonuçları insanlık kültürünün hafızasına kaydedilmiş ve modern tıbbın olanaklarıyla kullanım alanları geliştirilmiştir. Diğer bir deyişle, insanlık tarihi ve doğanın ürünleridir. Hem ruhun hem de bedenin iyileştirilmesi için geniş bir kullanım alanına sahiptir.

Kitapta, her yağın elde edilişi, bilimsel adı, rengi, kokusu, kıvamı ve notasının yanı sıra etkileri, kullanılış şekilleri, uyarılar ve saklama koşullarına kadar gerekli her türlü bilgi sunulmuştur. Kitabın kolay anlaşılabilirliği için sade bir dil kullanılmış ve her ürün ile ilgili bilgilerin 1-2 sayfayı geçmemesine özen gösterilmiştir.

Bu kitapta 136 uçucu yağ, 12 absolü, 1 anfloraj, 18 reçine ve balsam, 42 aromatik su (hidrosol-hidrolat), 65 sabit yağ ve 27 yağlı maserat ile birlikte ozonlanmış yağları da içeren toplam 304 monografi sizinle buluşturuyoruz.

Aralarında Avrupa Farmakopesi (EDQM) 13/B uzmanlar grubu üyesi bir profesörün de bulunduğu, yurtiçinde ve yurtdışında pek çok bilimsel dergide makaleleri yayınlanan 6 profesörden oluşan bir yazarlar grubunun hazırladığı bu kitapta, A'dan Z'ye hangi hastalık için hangi ürünün kullanılacağını gösteren Tıbbi Etki Dizini de yer alıyor. Kitap, yazarların uzun yıllara dayanan bilgi birikimlerinin 490 bilimsel kaynak ve 121 bilimsel ve kurumsal web sitesi üzerinde yapılan inceleme ve değerlendirmeler ile harmanlanması sonucunda kaleme alınarak okuyucuya sunulmuştur.

Okurlarımızın güzel kokuların büyüdü dünyasından sağlıklı yararlanmaları dileklerimizle...

hayykitap

66 TL

KDV'DEN MUAF TIR

ISBN: 978-625-7685-15-3

9 786257 685153